

EMLÉKEZÉS ÉVA NÉNIRE

Széles látókörű, éles eszű, művelt, derűs embert ismertem meg, aki mindig diszkréten öltözött. Szeméből kristálytisza értelem sugárzott, és mindig csillogott benne valamiféle mosoly, még akkor is, amikor testi vagy lelki problémái voltak. Soha nem gondolkoztam rajta, hogy „honnan” van ez a mosoly. Most már tudom. Ez a mosoly volt a lélek derűje, amely megingathatatlan hitéből fakadt. Abból a hitből, amely Jézushoz fűzte, és amely erőt adott neki feladatai teljesítéséhez, az Isten akaratába való belesimuláshoz, az élet adta nehézh, kemény helyzetek emelt fölvele történi elviseléséhez. Ha Éva nénire gondolok, mindig ezt a krisztusi szeretetet és békét sugárzó tekintetét idézem fel magamban. Ha sikerül magam elé idézni, mindig megkönnyezem.

Külföldön ért a hír, hogy Vadas Éva néni hazatért. Hálát adtam a Teremtőnek, hogy földi életszakaszának végére ért. Tudtam, hogy mennyire félt az egyedüllétől, mennyire vágyott a testvérek közelségére. Nagyon bántott, hogy sokszor kellett elszenvednie a fulladást, és az is, hogy alig lehettek mellette testvérei. Én, a kis porszem, kerestem az Isten akaratát, hogy miért volt ilyen nehéz ez az utolsó életszakasz az életében – amúgy sem könnyű, de egész életét Isten szolgálatában eltöltött, Istenhez mindvégig hűséges élete után? Csak valami halvány választ erőltettem ki magamnak, ami aztán némi lelki megnyugvást, beletörődést adott. Így volt néhány napunk arra, hogy imáinkkal, látogatásainkkal kísérjük, segítsük őt ezen az utolsó életszakaszon... Mindnyájan tudjuk, akik ezt fontosnak tartottuk, hogy igen keveset tudtunk adni neki, aki egyébként nagyon sok testvért, barátot „kísért el” segítséggel, imával, látogatással, jelenlétével az utolsó nehéz úton.

*

1963-tól futott egymás mellett az életünk. Az utolsó – harmadik – bebörtönzését követő szabadulása után keresett meg engem, hogy belém csepegtesse Isten Országának titkait. Persze ezt akkor még nem tudtam, csak azt, hogy Édesanyámmal egy zárkában volt egy évig, és Édesanyám küldte hozzánk. Még csak 18 éves voltam, de már dolgoztam, hiszen Édesanyám börtönben volt (még három évig), Édesapám pedig már a 301-es parcellában pihent, Nagykámnak meg nem volt nyugdíja, és mindeközben készültem az érettségire. Ebben a „történelmi pillanatban” lépett be az életembe Ő, és lett akkor „lelki anyám”, és maradt is az élete utolsó pillanatáig.

Évekig nem tudtam, hogy „ki” is Éva néni. Magáról nem sokat beszélt. Csak azt tudtam, hogy a többszöri, sokéves börtönt Jézusért vállalta, és azt, hogy apáca – persze civilben, mert abban az időben senki nem viselhette rendi ruháját a szerzetesrendek bezáratása miatt. Rendszeresen találkoztunk, és alakítgatta gondolkodásomat egy általam még nem ismert, nagyon haladó, modern irányba. Kinyitotta az „ablakot”, és „friss levegő” áradt be addig csak konzervatívnak ismert, „hagyományos keresztény” elveket ismerő fejembe. Nagyon élveztem ezt a „friss levegőt”, és alig vártam a találkozásokat, hogy megbeszélhessük az újabb és újabb kérdéseket. Éva néni lelki vezetőmmé vált, bár akkor még fogalmam sem volt arról, hogy ezt lelki vezetőnek hívják. Egy vagy több napra kirándulás és kikapcsolódás címen magán-lelkigyakorlatokra vitt el Zebevénybe, bár akkor még azt sem tudtam, hogy mi az a lelkigyakorlat. Barátságunk egyre szorosabbá vált, mert vele mindenről lehetett beszélgetni. Mindenre tudott választ adni, mindig tudott segíteni. De nemcsak a tudatokat formálta – bár ez volt az alap –, hanem „belevitt” mindenféle karitatív tevékenységbe is. Vagy együtt segítettünk valakiknek, vagy elírányított testi-lelki rászorulókhöz.

Pár év telt el, mire összeismertetett Gyurka bácsival. A lelki kapcsolat töretlenül megmaradt Éva nénivel azu-

tán is, hogy megindult a közösségi élet Gyurka bácsi körül, és én is alapító tagja lettem a „Fiatalkok I.” közösségnek. Igazában csak ezután láttam bele jobban Éva néni életébe, mert addig csak megbeszéltem időnkben találkoztam vele, és ugye, magáról soha nem beszélt. Ezután láttam azt, hogy ő a Bokor fő gépelője – bár akkor még nem voltunk „Bokor”, csak alakultak egymás után a közösségek az 1968 utáni években. Már beindultak a lelkigyakorlatok is. Éva néni a gépelésen túl ezek szervezéséből vagy megtartásából is bőségesen kivette részét. Teljesen szerényen, szinte láthatatlanul szárnyai alá vette a rászorultakat. Külön küldetése volt a mozgássérültekhez, akiket látogatott, szervezte nyaraltatásukat vagy programjaikat. A rákos vagy halálos betegekhez is különös küldetése volt. Őket is látogatta, és megszervezte ápolásukat. Barátait, testvéreit, a közösségbelieket is rendszeresen felkereste, és ha súlyos testi-lelki-anyagi gondjaik voltak, mindig mellettük állt. Akár „csak” segítő együttérzésével, meghallgatásával, de ha kellett, anyagi támaszával is. A sokgyermekeseknek is mindig juttatott valami természetbeni vagy anyagi támogatást a lelkieken túl. Mindezt úgy tette, hogy talán neki volt a legkevésbé keresete. Kicsi volt a nyugdíja, és a Bokor-írásokat ingyen gépelte, de mások segítségére, támogatására, az éhezőkre mindig előteremtette a szükséges pénzt. Nem lenne teljes a kép róla, ha nem említeném meg legfontosabb ajándékát, ez pedig a „szellemi ajándék” volt. Nem múlt el az életemben egyetlen születésnap, névnap, karácsony vagy komolyabb esemény – házasságkötés, gyerek születés, keresztelők stb. –, hogy valami „lelki táplálékot”, ajándékot ne kaptam volna tőle. Ezek az ajándékok legtöbbször az ő gondolatai, írásai voltak, vagy mások értékes, építő írásai.

Éva nénire mindig, mindenben lehetett számítani, biztos pont volt az életemben, de azt hiszem, mindenki, akivel bármiféle kapcsolatban volt, elmondhatja ezt. Az adott szó szent volt számára. Amit megígért, arra biztos lehetett számítani. Diszkréciójára lehetett számítani. Ha kérni kellett bármit, őrá lehetett számítani. Fizikai, lelki, anyagi segítségére lehetett számítani. Együttérzésére lehetett számítani.

Rosszat soha, senkire nem mondtam. Akkor sem mondtam, ha őt érte bántás. Emlékkönyvembe írta valaki ezt a kis verset: „*Drágakó az, ami karcol, de maga nem tűr karcolást, nemes szív az, amely vérzik, de ő nem sebez meg mást.*” Éva néni nemes szív volt a maga teljes egészében. Az ő szíve rengeteget vérzett, mert sebezhető volt, de nem tudok róla, hogy bárkit megbántott volna. Magamról tudom, hogy én sajnos elég sokszor megbántottam őt – igaz, nem szándékosan –, de ő csak némán elszenvetete, és miután hazament, minden biztonnal rengeteget imádkozott értem. Talán csak az utolsó öt évben „értem meg” annyira, hogy még véletlenül se bántsam meg őt. Természetesen ő sem volt tökéletes, de nagyon törekedett arra, hogy minél kevesebbet zavarjon másokat, és néha ez a túlzott igyekezete volt nehezebben elviselhető, talán másoknak is. Elmondhatom, hogy fölösleges dolgokat nem mondtam, nem játszottam ki egymás ellen az embereket, nem intrikáltam, nem pletykálgattam. Talán ő az, akiről elmondható, hogy beszéde: *IGEN-IGEN, NEM-NEM* volt.

Elővettem azt az 1995-ös interjút, amely az „Érted vagyok”-ban jelent meg. Ebben Turiák Ildivel beszélgettünk életéről, egy napjáról, múltjáról, jelenéről, terveiről. Akkor még ereje teljében volt, hiszen még „csak” 84 éves volt, de sok 20 évet meghazudolt fiatalos lendületével, teherbíró képességével, lelkesedésével, fáradhatatlanságával, fiatalos gondolkodásával. Minden nap 1/25-kor kelt, és napját elmélkedéssel kezdte. Ha ott volt dolga, akkor fél, vagy egész napon át Bokor-irodalmat gépelt. Ha be kellett mennie a városba, akkor szentmise után betegeit látogatta, testvéri megbeszéléseket bonyolított, karitatív ügyekben járt, munkaügyeket intézett. Délután voltak közösségi találkozói, vagy a készülés azokra. Este hallgatott egy kis komolyzenét, és olvasott, majd 9-kor zárult a napja imával.

Az utóbbi néhány évben egészségi állapota fokozatosan meggyengült, de állapotához képest akkor is a maximumot teljesítette. Fokozatosan adta át a rábízottakat, hogy ne maradjanak támasz nélkül. Combnyaktörése után pedig közösségeiről is gondoskodott, átadta őket Bokorbeli testvé-

reinek. Nagyon kemény megpróbáltatás volt számára a combnyaktörés. A fájdalmak, a két műtét, de a kiszolgáltatottság miatt szenvedett a legjobban. Azokban a nehéz időkben napokig, hetekig nem tudott imádkozni. Igyekeztünk „helyette” imádkozni. Aztán összeszedte magát, gyakorlatilag felépült, és még el tudott jönni egy váci találkozóra négy héttel halála előtt. Ez volt a „kedvenc” közössége. Felejtethetlen volt imája és ajándékai – természetesen ezek is szellemi ajándékok voltak, nem is egy. Olyan friss volt, mint évekkel előtte. Két nappal később Érdre vittem ki a ciszterci nővérekhez látogatóba.

Szellemi érdeklődése és nyitottsága a világ dolgai, de legfőképpen Isten Országáé ügyeié, minden szenvedése, rosszullétei ellenére, öntudata utolsó pillanatáig megmaradt.

Fontosnak tartom a róla alkotott képhez, hogy idézzek Ildi interjújából is:

„Mi az, amit ha újra kezdenéd is, ugyanúgy tennél?”

Amit ugyanúgy tennék: a szerzetesi elkötelezettség, amit sohase bántam meg! S a Bokorhoz tartozás, amit szintén sohase bántam meg.

Mit üzensz a Bokor most születő, az ezredforduló után élő tagjainak?

Üzenetem: az élet títka az imádság. Az emberektől semmit sem várni, csak adni! Istentől csupán erőt kérni a körülmények neki tetsző elviseléséhez, és naponta mindent őszinte szívvel a kezébe helyezni. Tapasztalatom szerint ez szinte csodákat eredményez. Végül: türelem, mert az élet folyamata, és a hűség, jó szándékú törekvés egyszer termésbe fordul, „automatikusan”, magunk sem tudjuk, hogyan. Ez minden nehézség, szenvedés, kudarc ellenére a békés, boldog, harmonikus élet títka.

*

Végül szeretném megosztani veletek, milyen bensőséges volt elkísérni Éva néni utolsó útjára, és végakarata szerint szétszórni hamvait kedves imádkozó helyünkön, Zebegényben. A hamvait tartó urna ott „ült” a mellettem lévő helyen a kocsiban, ahol ő szokott ülni korábbi útjainkon. Hátul őhozzá szintén igen közelálló testvérei: Ildi és Ancsa. Mindhármunknak nagyon jó érzés volt, hogy „ott volt velünk”. A hajóállomáson találko-

tunk a többiekkel. Olyan testvérekkel, barátokkal, akik nagyon közel álltak hozzám. Tizen-tizenketten voltunk mindössze. Szépen elvonultunk addig a padig, ahol ülni és imádkozni szoktunk, és gyönyörködni a naplementékben. Vonulás közben Éva néni kedvenc énekeit énekeltük. Amikor elindultunk Budapestről, december 6-a lévén télies, hideg, esős idő volt, viharos széllel. Mikor megérkeztünk, már nem esett, sőt szakadoztak a felhők. Nem sok kellett volna, hogy naplementében történjen a szórás! Mindenesetre csodálatos színek voltak az égen. Mivel a szél viharos volt, kerestünk egy kicsit „szélnyíkosabb” helyet, amelyet a pad fölött pár méterrel meg is találtunk, bokrok és fák tövében. Mielőtt szétszórta a hamvakat, felolvastam azt a pár gondolatot, amelyet erre az alkalomra írtam. Aztán többen szórtuk szét hamvait. Utána körbeálltunk, egymás kezét megfogva elmondtunk egy Miatyánkot, és elénekeltük „Megkötöm magamat” kezdetű énekünket. Aztán szépen visszasétáltunk kocsijainkhoz. Már odaértünk a hajóállomásra, amikor rádöbentünk, hogy csak akkor érkezett oda egy kis idegen csapat kutyát sétáltatni. Vagyis mindvégig „magunk” voltunk! Az Ég megajándékozott azzal, hogy senki idegen nem zavarta meg ezt a „szent” együttléte. Isten békéjével a szívünkben tértünk haza.

Befejezésül hadd álljon itt az a pár mondat, amelyet ott felolvastam:

„Porból lettél, porrá leszel és visszatérsz a földre” – csengenek fülembe a bibliai szavak. ***Porként térsz vissza a földre, az örök körforgásba, eggyé válsz azzal a földdel, amelyet Mennyei Atyánk ilyen csodálatosan teremtett meg. Ebben a csodálatos körforgásban megtermékenyítet a földet, és fű, fa, bokor fog virágozni hamvaidd fölött. Hitünk és reményünk szerint lelked már beleolvadt Mennyei Atyánkba. Te már színről-színre látod azt, amit mi még csak tükör által, homályosan. Hálát adok Mennyei Atyánknak, hogy minket is megtermékenyítettél példáddal, szereteteddel, szolgálattal, irgalmas tetteiddel, szavaiddal, irgalmas tetteiddel, együttérzéssel. Adjon Neked békét irgalmas Atyánk, és gyönyörködj a naplementékben itt a „Te Dunád” fölött!***

LÉGY A BOKOR VÉDŐANGYALA, ÉVA NÉNI!

Debreczeni Zsuzsa